

La cultura després del xoc: entre la supervivència i la redefinició

Publicat per [Interacció](#) [1] el 30/09/2020 - 12:59 | Última modificació: 23/06/2026 - 15:26

La pandèmia de la COVID-19 provoca una interrupció sobtada de la vida cultural que obliga administracions, institucions i professionals a reaccionar sense precedents previs. Mentre teatres, museus, sales de concerts i festivals tanquen portes, proliferen informes destinats a mesurar els efectes d'una crisi que colpeja amb especial duresa un sector ja marcat per la fragilitat laboral i financera.

L'informe *The Impact of the COVID-19 Pandemic on the Cultural and Creative Sector*, elaborat per KEA per a la Comissió Europea, descriu una situació crítica: caiguda de la despesa cultural, pèrdua d'ingressos, limitacions d'aforament i afectació directa de les economies urbanes que han construït part de la seva activitat sobre les arts i la cultura. La pandèmia no crea la precarietat del sector cultural, però sí que n'accelera i amplifica les vulnerabilitats estructurals.

Al mateix temps, la crisi actua com un accelerador de transformacions ja presents. Les plataformes digitals augmenten audiències, el consum de videojocs creix i la venda en línia de llibres demostra una capacitat d'adaptació que contrasta amb les dificultats dels formats presencials. La digitalització deixa de ser una línia d'innovació per convertir-se en una condició de supervivència.

La resposta institucional també és significativa. La Comissió Europea reforça programes de suport i impulsa iniciatives vinculades a la cultura digital. La Unesco activa espais de debat i reflexió sobre la situació dels creadors. El Consell d'Europa promou recursos i orientacions per mantenir l'accés a la cultura durant el confinament. Més enllà de la diversitat de mesures, la pandèmia posa de manifest que la cultura ha deixat de ser considerada exclusivament un sector econòmic per esdevenir també un àmbit estratègic per a la cohesió social i el benestar col·lectiu.

Una de les aportacions més interessants dels informes europeus d'aquest moment és el reconeixement del paper de les ciutats. Barcelona apareix entre les primeres administracions locals que activen ajudes, exempcions i mecanismes de suport per preservar el teixit cultural. Aquesta constatació reforça una evidència que sovint queda diluïda en els grans debats culturals: quan les crisis arriben, és a l'escala local on es concentra bona part de la capacitat real d'actuació.

L'informe sobre les ciutats culturals i creatives europees apunta, a més, un possible desplaçament de paradigma. Davant la desaparició temporal del turisme internacional, la cultura es veu obligada a reconnectar amb les comunitats de proximitat. Emergeixen nous formats, nous públics i noves aliances amb sectors com l'educació, la salut o el medi ambient. La qüestió deixa de ser només com recuperar l'activitat anterior, per passar a preguntar-se quina funció social ha de complir la cultura en un escenari de transformació profunda.

En el cas espanyol, l'estudi impulsat per Econcult mostra una reacció paradoxal. Moltes organitzacions redueixen activitat o adopten el teletreball, però al mateix temps dediquen esforços a imaginar nous projectes i replantejar models de negoci. La crisi funciona també com un moment de reflexió estratègica forçada.

Tanmateix, les advertències de futur són severes. L'informe assenyala el risc d'una doble dependència: d'una banda, la concentració de poder en grans plataformes digitals i actors globals; de l'altra, una dependència creixent del finançament públic en un context de fragilitat econòmica. El perill no és únicament la pèrdua d'ingressos, sinó una reducció progressiva de l'autonomia del sector cultural.

Davant d'aquest escenari, els informes coincideixen en una idea que avui continua sent rellevant: la cultura només pot consolidar la seva posició si és reconeguda com un dret i com una infraestructura essencial per a la vida col·lectiva. Això implica reforçar les condicions laborals dels professionals, millorar la coordinació entre administracions, desenvolupar formes de governança més sòlides i ampliar la cooperació amb altres àmbits de les polítiques públiques.

L'interès d'aquests documents no rau tant en les dades conjunturals que aporten, sinó en les preguntes que deixaven obertes. La pandèmia va actuar com una prova d'estrès que va revelar debilitats conegudes i va accelerar transformacions que ja estaven en marxa. Més que una interrupció temporal, va ser un moment de clarificació. Va obligar a preguntar-se quines estructures sostenen realment la cultura, quines dependències la condicionen i quin lloc ocupa en les estratègies de desenvolupament de les societats contemporànies. Aquesta és probablement la finestra que es va obrir mentre moltes portes es tancaven.

Referències

Econcult. (2020). *Análisis del impacto del COVID-19 sobre las organizaciones y agentes culturales en España*. Econcult. [Text complet \(pdf\)](#) [2]

European Commission, Joint Research Centre. (2020). *European cultural and creative cities in COVID-19 times*. Publications Office of the European Union. [Text complet \(pdf\)](#) [3]

KEA European Affairs, European Commission, i Econcult. (2020). *The impact of the COVID-19 pandemic on the cultural and creative sector*. European Commission. [Text complet \(pdf\)](#) [4]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: treball cultural i professionals

Etiquetes: sectors culturals i creatius

Etiquetes: cultura digital

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: drets culturals

- [5]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2020/cultura-supervivencia-redefinicio>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/esp-covid-19_compressed.pdf

[3] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/european_cultural_and_creative_cities_in_covid-19_time_s.pdf

[4] <https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/impact-of-covid-19-pandemic.pdf>

[5] <https://interaccio.diba.cat/node/8326>